

PROGRAM SZKOLENIA

TYTUŁ SZKOLENIA

Współpraca na rzecz dostępności

GRUPA DOCELOWA

Osoby, które pełnią funkcję koordynatorów do spraw dostępności, powołane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zatrudnieni w urzędach administracji rządowej.

CEL GŁÓWNY

Wyposażenie uczestników i uczestniczek szkolenia w wiedzę oraz umiejętności, które pozwolą im skutecznie pełnić funkcję koordynatorów do spraw dostępności w urzędach.

CELE SZCZEGÓŁOWE

Wiedza

Uczestnik/czka:

- pozna najważniejsze obowiązki i zadania koordynatora do spraw dostępności,
- zdobędzie wiedzę o obowiązkach urzędów w zakresie zapewniania dostępności wynikających z przepisów prawa krajowego i międzynarodowego,
- pozna charakterystykę funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami, osób starszych oraz osób z czasowymi ograniczeniami sprawności,
- zdobędzie wiedzę na temat obsługi klienta ze szczególnymi potrzebami,
- pozna zasady projektowania uniwersalnego,
- pozna zasady stosowania racjonalnych usprawnień i dostępu alternatywnego,
- zdobędzie wiedzę w zakresie najważniejszych zasad związanych z dostępnością architektoniczną,
- zdobędzie wiedzę w zakresie najważniejszych zasad związanych z dostępnością cyfrową,
- zdobędzie wiedzę w zakresie najważniejszych zasad związanych z dostępnością informacyjno-komunikacyjną,
- pozna zasady organizowania dostępnego wydarzenia / dostępnej konferencji.

Umiejętności

Uczestnik/czka potrafi:

- zidentyfikować różne potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami,
- efektywnie komunikować się z osobami ze szczególnymi potrzebami,
- stosować zasady savoir-vivre'u w kontaktach z osobami ze szczególnymi potrzebami,

- przeprowadzić samodzielnie audyt architektoniczny za pomocą poznanych narzędzi,
- zaproponować właściwy sposób dostępu alternatywnego,
- przygotować dostępną cyfrowo informację na stronie internetowej,
- przygotować poprawne teksty alternatywne,
- poprawnie przygotować strukturę dokumentu MS Word,
- poprawnie przygotować strukturę treści do publikacji w systemie CMS,
- wyszukiwać darmowe zdjęcia do publikacji,
- sprawdzić podstawowe błędy dostępności na stronie internetowej,
- sprawdzić poprawny kontrast w publikowanych przez siebie artykułach,
- stworzyć poprawne napisy rozszerzone i audiodeskrypcję,
- stworzyć teksty łatwe do czytania i zrozumienia (ETR),
- przygotować i wdrożyć plan działania na rzecz poprawy dostępności w urzędzie.

Postawa

Uczestnik/czka będzie:

- zmotywowany/a do zdobywania wiedzy i umiejętności w zakresie wdrażania dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- otwarty/a na kontakty i komunikację z osobami ze szczególnymi potrzebami,
- zaangażowany/a w przekazywanie wiedzy specjalistycznej w sposób zrozumiały, i włączający osoby ze szczególnymi potrzebami do społeczeństwa.

METODY DYDAKTYCZNE

Wykład, ćwiczenia, dyskusja, analiza studiów przypadku

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

Prezentacja multimedialna, karty pracy, opisy studiów przypadku, symulatory niepełnosprawności,

LICZBA GODZIN DYDAKTYCZNYCH

48 (1 godzina dydaktyczna = 45 minut)

Liczba dni szkoleniowych – 6

Lp.	Temat (części szkolenia)	Metody dydaktyczne	Czas trwania	Uwagi (środki dydaktyczne)
Dzień 1				
1.	Moduł 1 – 2 – 3 Wprowadzenie do szkolenia	Miniwykład, dyskusja, praca w grupach	90 min	Ćwiczenie 1 „Oczekiwania i wyzwania” (praca w grupach)

Lp.	Temat (części szkolenia)	Metody dydaktyczne	Czas trwania	Uwagi (środki dydaktyczne)
	Zasady współpracy w grupie podczas szkolenia Pre-test			Prezentacja multimedialna Pre-test
2.	Moduł 4 Określenie katalogu klientów ze szczególnymi potrzebami w urzędzie. Identyfikacja potrzeb różnych grup odbiorców usług publicznych	Miniwykład, dyskusja, praca w grupach, burza mózgów	45 min	Ćwiczenie 2 „Kto jest osobą ze szczególnymi potrzebami?” (burza mózgów) Ćwiczenie 3 „Szczególne potrzeby, czyli jakie?” (praca w grupach) Prezentacja multimedialna
3.	Moduł 5 Definicje niepełnosprawności Medyczny i społeczny model postrzegania osób z niepełnosprawnością	Miniwykład, film, dyskusja,	45 min	Prezentacja multimedialna Ćwiczenie 4 „Zalety i wyzwania związane z medycznym/społecznym modelem postrzegania niepełnosprawności” (film, dyskusja)
4.	Moduł 6 Podstawowe regulacje prawne dotyczące dostępności	Miniwykład, dyskusja	45 min	Prezentacja multimedialna
5.	Moduł 7 Zadania koordynatora wynikające z ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami Minimalne wymagania w zakresie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami Terminarz koordynatora – zadania i ważne daty	Miniwykład	45 min	Prezentacja multimedialna
6.	Moduł 8	Miniwykład, dyskusja, praca	90 min	Prezentacja multimedialna Ćwiczenie 5

Lp.	Temat (części szkolenia)	Metody dydaktyczne	Czas trwania	Uwagi (środki dydaktyczne)
	Rozwój kompetencji zawodowych koordynatora dostępności Plan rozwoju zawodowego koordynatora dostępności Podsumowanie 1. dnia szkolenia Zebranie wniosków i refleksji uczestników	w parach, burza mózgów		„Mapa kompetencji koordynatora dostępności” (praca w parach)
Dzień 2				
1.	Moduł 1 Rodzaje niepełnosprawności	Miniwykład, dyskusja, praca indywidualna	30 min	Ćwiczenie 6 „Niepełnosprawność – skojarzenia” (praca indywidualna) Prezentacja multimedialna
2.	Moduł 2 Wpływ potrzeb wynikających z niepełnosprawności i efekt ich interakcji z otoczeniem	Praca w parach, dyskusja, miniwykład	30 min	Ćwiczenie 7 „Szczególne potrzeby osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności” (praca w parach) Prezentacja multimedialna
3.	Moduł 3 Stereotypy i język równościowy	Praca w grupach, miniwykład, dyskusja	30 min	Ćwiczenie 8 „Jacy oni są” (praca w grupach) Prezentacja multimedialna
4.	Moduł 4 Obsługa klienta ze szczególnymi potrzebami Bariery doświadczane przez osoby ze szczególnymi potrzebami Standardy obsługi klientów ze szczególnymi potrzebami	Praca w grupach, miniwykład, dyskusja, ćwiczenia symulujące, burza mózgów	90 min	Ćwiczenie 9 „Oczekiwania klientów ze szczególnymi potrzebami” (praca w parach) Prezentacja multimedialna Ćwiczenie 10 „Bariery, które napotykają klienci ze szczególnymi potrzebami” (praca w grupach) Ćwiczenie 11 „Doświadczenie”

Lp.	Temat (części szkolenia)	Metody dydaktyczne	Czas trwania	Uwagi (środki dydaktyczne)
				(do tego ćwiczenia potrzebne są: wózek inwalidzki, gogle symulujące niedowidzenie, opaski na oczy, stopery do uszu) Ćwiczenie 12 „Standardy obsługi klientów ze szczególnymi potrzebami” (burza mózgów)
5.	Moduł 5 Zasady kontaktu i savoir-vivre’u w kontakcie z osobami z różnymi rodzajami niepełnosprawności	Praca w grupach, miniwykład, dyskusja moderowana, ćwiczenia symulujące	60 min	Ćwiczenie 13 „Savoir vivre w kontakcie z osobami z niepełnosprawnościami” (praca w grupach)
6.	Moduł 6 Zamówienia publiczne a zasady zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami	Miniwykład, praca w grupach	30 min	Prezentacja multimedialna Ćwiczenie 13a
7.	Moduł 7 Dostępność w zatrudnianiu – proces rekrutacji i przystosowania miejsc pracy Weryfikacja możliwości zatrudniania osób z niepełnosprawnościami – przystosowanie miejsc pracy Dostępna rozmowa kwalifikacyjna Podsumowanie 2. dnia szkolenia Zebranie wniosków i refleksji uczestników	Praca w grupach, praca w parach, miniwykład, dyskusja	90 min	Ćwiczenie 14 „Osoba z niepełnosprawnością w pracy” (praca w grupach) Ćwiczenie 15 „Audyt stanowiska pracy” (praca w parach) Prezentacja multimedialna
Dzień 3				
1.	Moduł 1 Dostępność architektoniczna	Miniwykład, dyskusja, praca w grupach	45 min	Prezentacja multimedialna Ćwiczenie 16

Lp.	Temat (części szkolenia)	Metody dydaktyczne	Czas trwania	Uwagi (środki dydaktyczne)
				„Zidentyfikuj bariery w zakresie dostępności architektonicznej” (praca w grupach)
2.	Moduł 2 Dostępność architektoniczna – najważniejsze akty prawne Przestrzeń dostępna dla wszystkich – najważniejsze wytyczne	Miniwykład,	45 min	Prezentacja multimedialna
3.	Moduł 3 Zasady uniwersalnego projektowania Dobre praktyki w zastosowaniu racjonalnych usprawnień w zakresie dostępności architektonicznej Dostęp alternatywny	Miniwykład, dyskusja, praca w grupach, praca indywidualna	90 min	Prezentacja multimedialna Ćwiczenie 17 „Zaprojektuj uniwersalne rozwiązania” (praca w grupach) Ćwiczenie 18 „Zastosuj racjonalne usprawnienia” (praca w grupach) Ćwiczenie 19 Test-quiz (praca indywidualna)
4.	Moduł 4, część 1 Audyty dostępności architektonicznej – zasady jego zlecania i przeprowadzania Narzędzia do samodzielnego przeprowadzenia audytu architektonicznego	Miniwykład, dyskusja, praca w grupach	90 min	Ćwiczenie 20 „Audyty dostępności – lista sprawdzająca” (praca w grupach) Prezentacja multimedialna
5.	Moduł 4, część 2 Dobre praktyki w zapewnianiu dostępności architektonicznej Podsumowanie 3. dnia szkolenia Zebranie wniosków i refleksji uczestników	Miniwykład, dyskusja, praca w grupach	90 min	Ćwiczenie 21 „Miniaudyty dostępności” (praca w grupach na terenie obiektu szkoleniowego) Ćwiczenie 22 „Audyty architektoniczne w mojej instytucji” (zadanie)

Lp.	Temat (części szkolenia)	Metody dydaktyczne	Czas trwania	Uwagi (środki dydaktyczne)
				domowe, praca indywidualna)
Dzień 4				
1.	Moduł 1 Dostępność informacyjno-komunikacyjna	Miniwykład, dyskusja, praca w grupach	45 min	Prezentacja multimedialna Ćwiczenie 23 „Zidentyfikuj bariery w zakresie dostępności komunikacyjno-informacyjnej” (praca w grupach)
2.	Moduł 2 Dobre praktyki w zapewnianiu dostępności informacyjno-komunikacyjnej	Miniwykład, dyskusja moderowana, praca w grupach	45 min	Ćwiczenie 24 „Jak osoby ze szczególnymi potrzebami mogą być wspierane przez nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne” (praca w grupach) Prezentacja multimedialna
3.	Moduł 3 Tekst łatwy do czytania i zrozumienia (easy-to-read - ETR) Dostęp alternatywny	Miniwykład, dyskusja moderowana, praca w parach	90 min	Prezentacja multimedialna Ćwiczenie 25 „Rozwój umiejętności tworzenia tekstu łatwego do czytania i zrozumienia” (praca w parach)
4.	Moduł 4 Zaplanowanie wydarzenia zgodnie z zasadami dostępności Organizacja wydarzeń bez barier Dobre praktyki – przykłady zapewnienia dostępności podczas wydarzeń publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami	Miniwykład, dyskusja moderowana, praca w grupach	90 min	Prezentacja multimedialna Ćwiczenie 26 „Dostępne wydarzenia” (praca w grupach)
5.	Moduł 5	Miniwykład, dyskusja	90 min	Prezentacja multimedialna Ćwiczenie 27

Lp.	Temat (części szkolenia)	Metody dydaktyczne	Czas trwania	Uwagi (środki dydaktyczne)
	Ewakuacja osób ze szczególnymi potrzebami Organizacja ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami Podsumowanie 4. dnia szkolenia Zebranie wniosków i refleksji uczestników	moderowana, praca w grupach		„Ewakuacja osób ze szczególnymi potrzebami” (praca w grupach)
Dzień 5				
1.	Moduł 1 Dostępność cyfrowa Identyfikacja barier w dostępności cyfrowej	Wykład, analizy studiów przypadku, ćwiczenia	90 min	Prezentacja multimedialna Prezentacja krótkich filmów przedstawiających, jak osoby z niepełnosprawnościami korzystają ze stron internetowych
2.	Moduł 2 Tworzenie dostępnych cyfrowo dokumentów	Wykład, analizy studiów przypadku, ćwiczenia	90 min	Prezentacja multimedialna Praca na komputerze na materiale otrzymanym od trenera) Ćwiczenie 28 „Dodawanie nagłówków do tekstu” Ćwiczenie 29 „Dodawanie nagłówków do tekstu, podział na akapity” Ćwiczenie 30 „Dodawanie nagłówków i listy elementów do tekstu, podział na akapity” Ćwiczenie 31 „Dodawanie opisu alternatywnego do zdjęć”
3.	Moduł 3 Dostępność stron internetowych	Wykład, analizy studiów przypadku, ćwiczenia	90 min	Prezentacja multimedialna Internet Ćwiczenie 32 „Praca z tabulatorem”

Lp.	Temat (części szkolenia)	Metody dydaktyczne	Czas trwania	Uwagi (środki dydaktyczne)
	Podstawowe badanie dostępności cyfrowej strony WWW			Ćwiczenie 33 „Otwieranie elementów podmenu za pomocą klawiatury” Ćwiczenie 34 „Sprawdzanie kontrastu przykładowego elementu za pomocą narzędzia Colour Contrast Analyser” Ćwiczenie 35 „Zastosowanie skiplinków” Ćwiczenie 36 „Zastosowanie skiplinków” Ćwiczenie 37 „Różnice w zabezpieczeniach antyspamowych”
4.	Moduł 4 Jak przygotować deklarację dostępności? Podsumowanie 5. dnia szkolenia Zebranie wniosków i refleksji uczestników	Wykład, analizy studiów przypadku, ćwiczenia	90 min	Prezentacja multimedialna Ćwiczenie 38 „Przygotowanie techniczne deklaracji dostępności z użyciem bezpłatnego narzędzia Generator deklaracji dostępności” Ćwiczenie 39 „Przygotowanie informacji o dostępności w odpowiedzi na potrzeby internautów”
Dzień 6				
1.	Moduł 1 Wdrażanie planu działania na rzecz poprawy dostępności w urzędzie Wyzwania związane z wdrażaniem ustawy o zapewnianiu dostępności	Miniwykład, dyskusja moderowana, praca w grupach	90 min	Prezentacja multimedialna Ćwiczenie 40 „Analiza stanu obecnego – dostępność mojej instytucji” (praca indywidualna lub w parach, jeśli jest więcej niż jedna osoba z danego urzędu)

Lp.	Temat (części szkolenia)	Metody dydaktyczne	Czas trwania	Uwagi (środki dydaktyczne)
	Narzędzia użyteczne w przygotowaniu planu działania na rzecz poprawy dostępności w urzędzie Partnerzy w zapewnianiu dostępności – komunikacja z interesariuszami			Ćwiczenie 41 „Wyzwania dostępności” (praca w grupach) Ćwiczenie 42 „Interesariusze mojej instytucji” (praca indywidualna)
2.	Moduł 2 Analiza zasobów użytecznych w przygotowaniu planu działania na rzecz poprawy dostępności w urzędzie Tworzenie planu działania na rzecz poprawy dostępności w urzędzie	Miniwykład, dyskusja moderowana, praca w grupach	90 min	Prezentacja multimedialna Ćwiczenie 43 „Elementy składowe planu działania na rzecz poprawy dostępności w urzędzie ” (praca w grupach)
3.	Moduł 3, część 1 Przygotowanie planu działania na rzecz poprawy dostępności w urzędzie – ćwiczenia praktyczne	Wykład, analizy studiów przypadku, praca w parach	90 min	Prezentacja multimedialna Ćwiczenie 44 „Przygotowanie planu działania na rzecz poprawy dostępności w urzędzie ” (praca w parach)
4.	Moduł 3, część 2 Monitorowanie wdrażania dostępności Raport o stanie zapewniania dostępności Post-test Ankiety ewaluacyjne Podsumowanie 6. dnia szkolenia Zebranie wniosków i refleksji uczestników	Wykład, dyskusja	90 min	Prezentacja multimedialna